

Nogle spørgsmål vedrørende tjenstedeling

Lektor emeritus Torben Kjær

Dansk Bibel-Institut og Fjellhaug International University College CPH

tk@dbi.edu

Resume

Denne artikel handler om nogle aspekter ved tjenstedelingen i menigheden. Det første spørgsmål vedrører hovedstrukturen i 1 Kor 11,3, og jeg argumenterer for, at det er en guddommelig orden, der er begrundet i Guds væsen, i skabelsen, i syndefaldet og i frelsens orden. Det andet spørgsmål handler om 1 Kor 14,33b-36, som jeg forstår som et forbud mod tale i menigheden og dvs. et forbud mod, at kvinder forkynder og underviser i menigheden. Paulus begrunder forbuddet med GT (loven) og med, at det er Herrens bud (vers 37). Det tredje spørgsmål handler om 1 Tim 2,11-15, som jeg forstår som et forbud mod, at en kvinde underviser, dvs. formidler, forklarer og applicerer apostolsk tradition, og mod, at en kvinde er leder af menigheden. Dette begrunder Paulus med skabelsen, syndefaldet, og hvad der er kvindens bestemmelse ("barnefødsel"). Det fjerde og sidste spørgsmål handler, om vores forhold til slaveri er analogt med vores forhold til kvinders tjeneste. Det afviser jeg. Slaveri er ikke en guddommelig orden. Det er tjenstedelingen.

Keywords

Tjenstedeling, hoved, 1 Kor 14, 1 Tim 2, slaveri

Introduktion

I mange år har tjenstedeling været et kontroversielt spørgsmål, og intet tyder på, at det forsvinder lige med det samme. I det følgende tager jeg nogle emner op i forbindelse med tjenstedelingen mellem mand og kvinde.

1. Hovedstrukturen

Der er både lighed og forskel mellem de to køn, men når vi fokuserer på forskellen, formuleres den principielle forskel via ordene hoved og underordning. De to termer svarer til hinanden, så mandens hovedfunktion korresponderer med kvindens underordning. NT beskriver mandens hovedfunktion som en tidløs og guddommelig orden, der er begrundet i Guds væsen, i skabelsen, i syndefaldet og i frelsens orden.

Fra begyndelsen af 1980'erne har der været en lidenskabelig debat om, hvad det græske ord (*kephale*, "hoved") betyder. Mange mener, at ordet betyder kilde og oprindelse og ikke overhoved og leder. Der er dog ikke fremlagt dokumentation for, at *kephale* ("hoved") kan betyde kilde eller oprindelse, mens der er fremlagt rigelig med dokumentation for, at ordet kan betyde "overhoved" og bruges som betegnelse for en leder og for den, som udøver autoritet. Her vil jeg henvise til standardordbøger til nytestamentligt græsk.

Hovedstrukturen

I 1 Kor 11,3 beskriver Paulus en hovedstruktur:

*Men jeg vil have, at I skal vide,
at Kristus er hver mands hoved,
manden er kvindens hoved,
og Gud er Kristi hoved.¹*

Paulus beskriver tre identiske relationer, og ordet "hoved" har den samme betydning alle tre steder. Det bruges om ledelse med autoritet. 1) "Kristus er hver mands hoved" i den forstand, at Kristus er den, som leder i forhold til manden. Dette er en bibelsk tanke. Jesus er de troendes herre. Dette forhold er baseret på skabelsen og genoprettelsen (1 Kor 8,6 og Kol 1,15-17). 2) "Manden er kvindens hoved" i den forstand, at manden er den, som leder i forhold til kvinden. Manden er skabt dertil og forløst dertil (1 Kor 11,8-9; Ef 5,22-33 og 1 Tim 2,13). Dette modsvarer af kvindens underordning. 3) "Kristi hoved er Gud" i den forstand, at Gud er den, som leder i forhold til Jesus. Dette modsvarer af, at Jesus underordner sig Faderens vilje. Dette er bibelsk lære. Jesus (Sønnen) underordner sig under Gud Fader (Fil 2,8; 1 Kor 3,21-23 og 15,23-28). Forholdet mellem Gud og Kristus er baseret på, at Gud er Faderen, og at Kristus er Sønnen.

En afspejling af Guds væsen

Det grundlæggende udsagn i denne treleddede hovedstruktur i 1 Kor 11,3 er udsagnet om, at Gud er Kristi hoved". I en så stramt opbygget struktur har hoved den samme betydning i alle tre relationer. Forholdet mellem Faderen og Sønnen er tidløst. Forholdet mellem Gud Fader og Kristus afspejles i forholdet mellem Kristus og manden. Kristus er enhver mands hoved på samme måde, som Gud er Kristi hoved. Hoved har den samme betydning, og forholdet er tidløst. Det er baseret på skabelsen, og det fornyes i frelsen. Forholdet mellem Kristus og manden afspejles i forholdet mellem manden og kvinden. Ordet "hoved" har den samme betydning, og forholdet er tidløst. "Manden er kvindens hoved" er et principielt udsagn, der har samme gyldighed og værdi, som at Gud er Kristi hoved, og at Kristus er hver mands hoved. Mandens hovedfunktion i forhold til kvinden er da en afspejling af Guds eget væsen. Gud er en enhed mellem Faderen og Sønnen,² og det hører til Guds væsen at være en jeg-du-relation, og det betyder, at både hovedfunktion og underordning findes i Guds eget væsen. Det fortæller om deres værdi. Mandens hovedfunktion er altså en tidløs ordning, som afspejler Guds væsen, og som har sin begrundelse i Guds væsen.

¹ Min oversættelse.

² Her beskriver jeg udelukkende forholdet mellem Faderen og Sønnen.

Skabelsen

Paulus begrunder hovedstrukturen ud fra skabelsen. Det finder vi i 1 Kor 11,8-9. Her nævner Paulus, at kvinden blev skabt af manden, og at kvinden blev skabt for mandens skyld. Dette refererer til 1 Mos 2. Hovedstrukturen er da baseret på skabelsen af Adam og Eva og er derfor en skaberordning.³ Paulus begrunder også hovedstrukturen ud fra skabelsen i 1 Tim 2,13. Argumentet er, at Adam blev skabt først (1 Mos 2). Hovedstrukturen er en skaberordning.

Syndefaldet

Paulus begrunder hovedstrukturen ud fra syndefaldet. Dette sker i 1 Tim 2,14. Paulus skriver, at det ikke var Adam men Eva, der blev bedraget i forbindelse med syndefaldet (Mos 3).

Frelsen

Paulus begrunder hovedstrukturen ud fra frelsens ordning (Ef 5,21ff). Her sammenligner Paulus manden med Kristus og hustruen med menigheden. Manden er sin hustrus hoved, ligesom Kristus er menighedens hoved (vers 23). Dette er ikke blot en sammenligning, men Kristus er et forpligtende forbillede, både hvad angår hovedfunktion og kærlighed (vers 28). Det betyder, at mandens hovedfunktion er begrundet ud fra Kristi forhold til menigheden, og at denne skaberordning sættes ind i frelsens ordning.

Mandens hovedfunktion modsvares af kvindens underordning, og underordning anvendes altid i NT i forbindelse med en autoritetsstruktur, dvs. i en ordning, hvor nogen står under en andens autoritet. Verbet ”at underordne sig” betyder at underordne sig en autoritet, og dvs. at anerkende, bekræfte og adlyde denne. Lydighed er en del af underordningen. Mandens hovedfunktion applicerer Paulus på ægteskab og menighed.

2. Taleforbuddet i 1 Kor 14,33b-36

Den mest udbredte tolkning i vore dage er, at versene handler om kvinder, der sidder og snakker under gudstjenesten. De forstyrrer. Der er dog intet i teksten, som peger i den retning. Det handler om en generel ordning for alle menigheder og ikke om noget lokalt. Det handler om underordning og dermed om applicering af hovedstrukturen, og det handler om tale i menigheden og ikke om støj. En udbredt tolkning i den evangelikale verden er, at versene handler om bedømmelse af profetisk tale, som kvinderne ikke må deltage i. Denne tolkning er baseret på strukturen i kapitlet, idet taleforbuddet følger efter afsnittet om profetisk tale. Der er dog ingen tydelig markering af denne struktur, og der gik også ca. 1900 år, før nogen opdagede den. Den blev først fremsat i 1980'erne. Det gør mig noget skeptisk. Der er heller ikke noget specifikt i versene, der viser, at det handler om bedømmelse af profetisk tale.

³ Konsekvensen af hovedstrukturen er, at kvinden skal have slør/langt hår, og konsekvensen af skaberordningen er den samme. Det viser, at hovedstrukturen er en skaberordning

I 1 Kor 14,26 kommer Paulus med en generel opfordring til, at enhver skal have en salme, en belæring, en åbenbaring (= en profeti), en tungetale og en udlægning, når de samles til gudstjeneste. Denne generelle opfordring regulerer Paulus i v.27-28, v.29-33a og v.33b-36. I tre afsnit fremsætter Paulus nogle regler for gudstjenestens orden.

1) Når det gælder tungetale, skal to eller tre tale, men er der ikke nogen oversættelse, skal den, der taler i tunger, tie (v.28).

2) Når det gælder profetisk tale, skal to eller tre tale, men hvis en får en åbenbaring, skal den første tie (v.30). De andre skal bedømme.

3) Når det gælder kvinderne, skal de tie (v.34). Med ”at tie” som stikord tilføjer Paulus den sidste regel. Den står som en tilføjelse i sammenhængen.

Taleforbuddet er en ordning i alle menigheder. Det gælder ”kvinderne”, og det gælder i menigheden. I menigheden findes der en række former for tale, der formidler kristen tro, lære og liv, og når det gælder disse, skal kvinderne tie. Paulus begrundet forbuddet med, at det stemmer med Skriften (”loven”; v.34d), og med loven tænkes der på 1 Mos 2 (jf. Kor 11,8-9 og 1 Tim 2,13). Det er derfor et guddommeligt sanktioneret forbud. I vers 36 begrundet Paulus forbuddet med, at det er et Herrens bud. Det er altså et bud fra Herren, som Paulus som apostel formidler til menigheden. Det er derfor et guddommeligt sanktioneret forbud.

Forbuddet gælder ”at tale”, og der anvendes et græsk ord (*lalein* = ”at tale”), der ikke hos Paulus eller i NT i øvrigt har et bestemt indhold. Det kan bruges om alle former for tale. Ordet ”at tale” kan nærmere bestemmes ud fra sammenhængen (v.33b-36).

a) Denne tale er sat i relation til menigheden, dvs. at Paulus tænker på tale i menigheden. Forbuddet gælder ikke uden for menigheden.

b) Denne tale er sat i relation til underordningen, dvs. at den bryder underordningen. Denne tale er en hovedfunktion.

c) Denne tale er sat i relation til de former for tale, man havde i menigheden dengang. De former for tale, man havde i menigheden dengang, var talenådegaver, og de kan samles om undervisning (at tale visdom, at tale kundskab, at undervise, at formane). Paulus lærer i 1 Kor 11,5, at kvinder taler profetisk i menigheden, så taleforbuddet gælder ikke den profetiske tale.

d) Denne tale er sat i relation til eksemplet i v.35a, og taleforbuddet inkluderer spørgsmål, der sigter på at nå til en større forståelse.

Med ”for det er en skam for en kvinde at tale i menigheden” begrundet Paulus taleforbuddet. Det er en skam, fordi kvinden derved bryder Herrens ordning. Paulus tænker ikke på, at de bryder nogle

kulturelt bestemte normer, men på Guds ordning for menigheden, og når man bryder den, bringer det skam. Tekst skal tolke tekst. Denne tolkning bekræftes af 1 Tim 2,12, idet taleforbuddet svarer til undervisningsforbuddet blot med den tilføjelse i 1 Kor 14, at det også gælder spørgsmål.

I kirkens første ca. 1900 år var der to hovedtolkninger. Enten forstod man taleforbuddet som et absolut forbud, eller man forstod det som et absolut forbud med to undtagelser nemlig at profetere og at bede ud fra 1 Kor 11,1-11. Jeg mener, at det sidste er korrekt.

Denne tolkning af taleforbuddet bekræftes også af praksis i menighederne, sådan som de er beskrevet i NT. Vi har ingen eksempler i NT på, at kvinder "taler", dvs. formidler den apostolske tradition til troende i menigheden. Man plejer at nævne Priskilla. I ApG 18,26 står der, at ægteparret Priskilla og Akvila hører Apollos tale i synagogen og tager ham hjem til sig og forklarer ham Guds vej mere udførligt. Det sker altså i privat regi, og det handler ikke om, hvad ægteparret gør i en menighed. Man plejer også at nævne Føbe. I Rom 16,1-2 står der, at Føbe er "menighedstjener" og "hun har selv stået mange bi". Her er der tænkt på praktisk hjælp. Der står intet om, at Føbe har talt eller undervist i menigheden. Man plejer endvidere at nævne kvindelige profeter. Vi har set, at kvinder profeterer i menigheden, men profetisk tale er en anden kategori end "tale" i menigheden. Den profetiske tale skal bedømmes på den apostolske tradition.

3. Undervisnings- og ledelsesforbuddet i 1 Tim 2,11-15

Der er tre typiske tolkninger. Den første er, at det er et forbud, som er rettet til kvindelige vranglærere. Der er dog intet i teksten, som viser dette, og forbuddet begrundes med skabelsen og syndefaldet. Den anden tolkning er, at forbuddet er en tilpasning til samfundets normer, og denne tilpasning er nødvendig for at hindre negative reaktioner mod evangeliet. Der er dog intet i teksten, som viser dette, og forbuddet er begrundet ud fra skabelsen og syndefaldet, som transcenderer enhver kultur og dens normer. Den tredje tolkning er, at det er et forbud mod, at kvinder formidler apostolsk tradition, og et forbud mod, at kvinder leder menigheden.

I 1 Tim 2,1-3,16 giver Paulus nogle retningslinjer for menigheden. Formålet angives i 1 Tim 3,14-15: At Timotheus skal vide, hvordan man skal færdes i Guds hus. I 1 Tim 2,11-15 giver Paulus et påbud (vers 11) og et forbud (vers 12) til kvinderne vedrørende undervisning og ledelse i menigheden. Påbuddet i vers 11 gælder kvinder generelt. Der bruges det ubestemte "en kvinde". Påbuddet lyder: "En kvinde skal modtage undervisning". Der anvendes et ord (*manthanein*), der altid i NT (over 20 gange) anvendes om at modtage undervisning. Der er tænkt på undervisning i den apostolske tradition i menigheden (se næste vers). Til dette påbud har Paulus knyttet to led. Det første led er "i tavshed":⁴ Kvinderne skal i menigheden modtage undervisning i tavshed. Det andet led er "i al underordning". Kvinderne skal i menigheden modtage undervisning i al underordning.

⁴ Dette kan også gengives med "i ro" eller "i stilhed", men "i tavshed" passer bedre i sammenhæng med, at kvinderne skal modtage undervisning, og at de ikke må undervise.

I vers 12 kommer Paulus med et forbud: Paulus tillader ikke en kvinde at undervise eller at lede i menigheden. Paulus skriver som apostel (1 Tim 1,1). Udsagnet ”Jeg tillader ikke” formulerer derfor et forbud med apostolsk autoritet. Udsagnet ”En kvinde” er ubestemt og betegner kvinder generelt. Paulus forbyder kvinderne to ting. Det ene er ”at undervise”. Den danske og norske oversættelse ”at optræde som lærer” er misvisende. Der står ”at undervise”. Spørgsmålet er, hvad Paulus mener med ”at undervise”. Det kan vi indkredse i følgende punkter:

1) Påbuddet (vers 11) og forbuddet (vers 12) står tæt sammen og beskriver delvist to sider af samme sag. Når Paulus påbyder kvinderne at modtage undervisning i tavshed og i al underordning, er der tænkt på en sand og ret undervisning i den apostolske tradition.

2) At kvinden ikke må undervise, er en skaberordning. Paulus begrunder forbuddet i vers 13 med, at manden blev skabt først. Guds skaberordning er for kvinders vedkommende, at hun ikke underviser i den apostolske tradition. Guds skaberordning er for mandens vedkommende, at han underviser. ”At undervise” refererer i sammenhængen til mandens gudgivne funktion. Der er tænkt på noget positivt.

3) ”At undervise” beskriver en funktion i menigheden.⁵ Paulus skriver ikke om embeder eller bestemte positioner i menigheden.

4) Når man analyserer Paulus’ brug af ordet ”at undervise” (*didaskhein*), refererer det til at undervise i apostolsk tradition, dvs. at formidle, forklare og applicere den.⁶ I pastoralbrevene anvendes ”at undervise” (*didaskhein*) om Timotheus’ undervisning i den apostolske tro. I 1 Tim 4,11 formaner Paulus:

Det skal du påbyde og lære.

Timotheus skal lære menigheden, hvad han har modtaget af Paulus (se v.6-11). I 1 Tim 6,4 skriver Paulus:

Sådan skal du lære og formane.

Timotheus skal konkret lære menigheden, hvad Paulus har formidlet til Timotheus om slaver (se v.1-4). 2 Tim 2,2 beskriver, hvad der skal undervises i:

*Hvad du har hørt af mig i mange vidners nærværelse,
skal du betro pålidelige mennesker,
som vil være duelige til også at undervise andre.*

Paulus skriver om en traditionsproces, der går fra ham selv til Timotheus og fra Timotheus til menighedens undervisere.⁷

⁵ ”At undervise” (*didaskhein*) er en infinitiv og beskriver en aktivitet.

⁶ Paulus anvender en enkelt gang verbet om jøder, der underviser (Rom 2,21), en enkelt gang om naturen, der underviser (1 Kor 11,14 og en enkelt gang om at undervise i vranglære (Tit 1,11).

⁷ Der er en helt klar opdeling i sprogbrugen i NT. ”At undervise”/”undervisning” anvendes altid internt om formidling af den apostolske tradition i menigheden, og de forskellige ord, der oversættes med ”at forkynde” anvendes næsten altid eksternt om missionsforkyndelse.

5) "Undervisning" er en nådegave (f.eks. Rom 12,7 og 1 Kor 12,28).

Paulus tillader ikke en kvinde at undervise mænd, dvs. at formidle og applicere den apostolske tradition i menigheden til mænd. "En mand" hører sammen med både "at undervise" og "at udøve autoritet over", fordi Paulus i både vers 13 og 14 sætter Eva/kvinden i relation til Adam/manden.

Paulus tillader heller ikke en kvinde "at udøve autoritet over en mand". Her anvender Paulus ordet "at udøve autoritet" (*authentēin*). Det beskriver en funktion. Paulus skriver ikke om embeder eller bestemte positioner i menigheden. Ordet "at udøve autoritet over" (*authentēin*) findes kun på dette sted i NT. Dets betydning er kendt fra andre græske tekster, og ifølge de anerkendte standardordbøger og de seneste videnskabelige artikler om dette udsagnsord har det betydningen "at udøve autoritet over" eller "at udøve indflydelse på".⁸ En del foreslår en negativ ladet betydning af ordet såsom "at tyrannisere" eller "at dominere", eller "at tiltage sig uretmæssig autoritet". Hvad er så den præcise betydning af dette ord?

1) "At udøve autoritet over" (*authentēin*) står som modsætning til, at en kvinde skal modtage undervisning i tavshed og i al underordning. Specielt ordet "underordning" viser, at verbet har med hovedfunktion at gøre. Der fokuseres på autoritet, og oversættelsen "at udøve autoritet" dækker da bedst.

2) "At udøve autoritet over" (*authentēin*) er en skaberordning. I vers 13 begrundes Paulus dette forbud ud fra skabelsen af manden og kvinden. Det er derfor en skaberordning, at manden "udøver autoritet over", og dette er noget positivt i sig selv og gengives bedst med "at udøve autoritet".

3) Denne betydning svarer til mønsteret. Når ordet har et personligt objekt, har det betydningen "at udøve autoritet over" eller "at øve indflydelse på". I 1 Tim 2,12 står det med et personligt objekt ("en mand"), og det har derfor betydningen "at udøve autoritet".

4) Denne type konstruktion betyder, at de to aktiviteter, der beskrives, enten begge er positive eller begge negative. Her er begge funktioner positive, da de begge begrundes i skabelsen og syndefaldet. Med udsagnet "men jeg vil, at hun skal være i tavshed" gentager Paulus buddet om tavshed. Det er med til at indramme forbuddet imod at undervise og udøve autoritet (ledelse).

I vers 13-14 giver Paulus to begrundelser for påbud og forbud i v.11-12. Den første begrundelse er, at Adam blev skabt som den første. Rækkefølgen i skabelsen begrundes mandens hovedfunktion og kvindens underordning. Når Paulus indfører rækkefølgen i skabelsen som begrundelse for, at kvinder i Efesos mange tusind år senere skal modtage undervisning og ikke må undervise og udøve autoritet,

⁸ a) Når det står intransitivt, dvs. når det står uden objekt, har det betydningen: "at handle uafhængigt", "at handle på egen autoritet" eller "at tage initiativ" (i en sag). Eventuelt kan det også betyde "at herske". b) Når det står transitivt med et upersonligt objekt, har det betydningen: "at tilskynde" (til noget), "at anspore" (til noget) eller "at tage ansvar for" (en sag). c) Når det står transitivt med et personligt objekt, har det betydningen: "at udøve autoritet" (over en person) eller "at udøve indflydelse" (på en person).

viser dette, at der er nedlagt en ordning i menneskets skabelse. Det er en ordning, som gælder for alle mennesker, til alle tider og i alle kulturer. Evangeliet har ikke ophævet ordningen.

I vers 14 kommer den anden begrundelse for påbud og forbud i v.11-12. Den anden begrundelse er, at Eva og ikke Adam blev bedraget. Adam syndede bevidst. Dette stemmer med 1 Mos 3,6, der fortæller, at Adam bare spiste frugten, da Eva gav ham den. Eva blev derimod bedraget og troede slangen. Det stemmer med 1 Mos 3,6, der fortæller, at Eva får et nyt syn på frugten og stemmer med hendes egne ord i 1 Mos 3,13. Der anvendes i LXX det samme ord som i 1 Tim 2,14. Den anden begrundelse for, at kvinderne skal modtage undervisning og ikke må undervise eller udøve autoritet i menigheden, er, at Eva og ikke Adam blev bedraget. Denne forskel anvender han til at begrunde, at kvinderne i Efesos mange tusind år senere ikke må undervise og udøve autoritet over en mand i menigheden. Forskellen på de to køn er karakteristisk. Det betyder, at mænd er mere robuste over for bedrag og manipulation, og at kvinder er mere sårbare over for manipulation og bedrag. Der er tale om en relativ forskel. Mænd kan også bedrages, og kvinder bliver ikke altid bedraget, men kvinden er mere sårbar over for bedrag. Kvinder skal derfor ikke undervise og lede i menigheden.⁹

Paulus skriver om Eva, at hun ”er blevet bedraget”, og at hun som følge af det er ”faldet i overtrædelse”. Det er en tilstand, som hun skal frelses fra. Dette beskriver Paulus i vers 15. ”Men hun frelses ved barnefødsel” (vers 15) beskriver fortsat Eva og alle kvinder. Det viser fortsættelsen, der anvender flertal (”hvis de bliver”). Paulus anvender altid ordet ”at frelse” (*såzein*) om en åndelig frelse, og sådan er det også anvendt her, da kvinden frelses fra overtrædelse (synd). Paulus tilføjer en betingelse. Eva/kvinderne frelses, hvis de forbliver i tro etc. Når vi tolker Skrift ud fra Skrift er det givet, at troen er en frelsesbetingelse i den forstand, at troen modtager frelsen. ”Kærlighed, hellighed og besindighed” er troens frugter og kendetegn. De er ikke frelsende, men viser, at troen findes. Med udsagnet ”ved barnefødsel” angiver Paulus de ledsagende omstændigheder eller området. Kvindens område er ikke at undervise eller at udøve autoritet i menigheden, men kvindens område er barnefødsel, og hvad det indebærer. ”Barnefødsel” er det, der bestemmer hendes situation, og det er i den situation, at hun har sin gudgivne opgave.

4. Slaveri og tjenstedeling

Dette handler, om der er en parallel mellem tekster i Bibelen om slaveri og om kvinder. I kortform er svaret, at der ikke er en sådan parallelitet, for slaveri er en menneskelig ordning, som vi med rette har ophævet, mens tjenstedeling er en guddommelig ordning, som vi ikke kan ophæve uden at være ulydige imod Gud.

Vi ser på argumentationen for en sådan sammenligning. Den lyder således: Slaveriet er en guddommelig ordning eller i det mindste accepteret og legitimeret af Gud. Vi har med rette afskaffet

⁹ Dette er en tolkning, som er blevet sjældnere med tiden – den er jo heller ikke specielt politisk korrekt. Den typiske alternative tolkning er, at Eva bliver bedraget, fordi hun bryder sin underordning og tager ledelsen, men Adam bryder også sin hovedfunktion, idet han lader sig lede af Eva, og så vil Adam også blive bedraget. Tolkningen giver ikke mening.

slaveriet, fordi det er en ond og afskyelig institution, og det er vi enige om i dag. Vi er altså gået længere end Bibelen og har ophævet en bibelsk ordning. Det skal vi også gøre, for der er ansatser i Bibelen, der legitimerer dette skridt (Gal 3,28).

På helt samme måde skal vi gøre med tjenstedelingen i menigheden. Den er en guddommelig ordning, den skal vi ophæve, fordi den er nedværdigende og undertrykkende over for kvinder, og følger vi udviklingen vil vi også en dag afskaffe tjenstedelingen og være enige om, at det er godt og rigtigt. Vi skal altså gå længere end, hvad Bibelen lærer, og ophæve en bibelsk ordning, og det skal vi gøre, fordi der er ansatser i Bibelen, der legitimerer dette skridt (Gal 3,28).

Argumentationen er baseret på den helt afgørende forudsætning, at slaveri er en guddommelig ordning, men det er ikke tilfældet. Intet sted i vores bibel er slaveri beskrevet som en guddommelig ordning, som Gud har indsat i denne verden, fordi det er hans vilje.

Moselovens regler vedrørende slaveri er ophævet for os kristne, da vi ikke er forpligtet på Moseloven (Gal 3,19; Ef 2,15 og ApG 15). Vi har formaninger i NT vedrørende slaveri, idet slaver og slaveejere får specifikke formaninger, men intet sted argumenteres der med, at slaveri er Guds ordning, som Gud har indsat i denne verden, og som er udtryk for Guds vilje. Formaningerne er situationsbestemte. Det er formaninger, der er gældende, når denne situation forelægger, men de legitimerer ikke ordningen.

Ofte vil man argumentere med, at når Gud giver etiske retningslinjer, som regulerer slaveri, da betyder det, at Gud accepterer slaveri og legitimerer det. Det er et eksempel på dårlig logik. Vi har mange eksempler på etiske bud, der regulerer forhold, der er onde, syndige og umenneskelige, uden at Gud accepterer og legitimerer disse forhold. Gud accepterer og legitimerer ikke vold, udnyttelse, undertrykkelse, forfølgelse, tyveri og fængslinger, men giver etiske retningslinjer for, hvordan vi skal forholde os til disse.

Eksempel: Matt 5,39: "Men jeg siger jer, at I ikke må sætte jer til modværge mod dem, der vil jer noget ondt." Det er Guds formaning vedrørende forholdet til dem, der vil os noget ondt. Betyder denne formaning, at Gud accepterer og legitimerer ondt? Svar: Nej! De ti bud viser, at Gud ikke vil eller accepterer noget ondt.

Eksempel: Matt 5,39: "Men slår nogen dig på din højre kind, så vend også din anden til." Det er Guds formaning vedrørende forholdet til dem, der håner og fornærmer os. Betyder denne formaning, at Gud accepterer og legitimerer dette? Svar: Nej! De ti bud viser, at Gud ikke vil eller accepterer hån og fornærmelse. Gud vil, at næstens liv, ægteskab, sandhed og ejendom beskyttes.

Eksempel: Matt 5,40: "Og vil nogen ved rettens hjælp tage din kjortel, så lad ham også få kappen." Det er Guds formaning vedrørende trusler og pression. Betyder denne formaning, at Gud accepterer og legitimerer trusler og pression? Svar: Nej! De ti bud viser, at Gud ikke vil eller accepterer trusler, pression og overgreb. Gud vil, at næstens liv, ægteskab, sandhed og ejendom beskyttes.

Eksempel: Hebr 10,34: ”For I led med de fængslede, og I fandt jer med glæde i, at man røvede jeres ejendom”. Betyder dette, at Gud accepterer og legitimerer forfølgelse og tyveri. Svar: Nej!

Ofte nævner man 1 Kor 7,24: ”Brødre, over for Gud skal enhver blive i det, som han blev kaldet i.” Man kan også nævne vers 17 og 20. Man forstår det som en beskrivelse af sociologisk status (omskåren/uomskåren; gift/ugift og slave/fri), og Paulus befaler, at enhver skal blive i den sociologiske situation, man blev kaldet i. Hovedsynspunktet i denne tolkning er: Bliv i den situation, du blev kaldet i. Den kristne skal ikke ændre den, men leve som kristen i den.

Paulus befaler da, at slaven skal blive i sit slaveri. Dette forstår man som en begrundelse for slaveriet. Men den sociologiske tolkning af 1 Kor 7,24 (og vers 17 og 20) er forkert. Der er nemlig tre problemer i denne tolkning.

Det ene problem er, at Paulus ellers aldrig anvender ”at kalde” og ”kald”/”kaldelse” i denne dobbelte betydning, hvor det betegner både akten at kalde til frelse og den situation, hvor kaldet lyder. Paulus anvender alle andre steder ”at kalde” og ”kald” om kaldelse til frelse.

Det andet problem er, at denne tolkning står i modsætning til resten af kapitlet. Paulus formaner, tilråder eller tillader igen og igen, at de kristne ændrer deres sociologiske situation:

Den ugifte skal gifte sig (vers 2)

Ugifte og enker skal forblive ugift eller gifte sig (vers 8-9)

Den fraskilte skal forblive ugift eller forlige sig med sin mand (vers 11)

Den kristne skal acceptere skilsmisse fra en ikke-kristen ægtefælle (vers 15)

Slaven opfordres til at blive fri, hvis det er muligt (vers 21)

Jomfruen kan gifte sig (vers 27-28 og 36ff)

Den trolovede kan gifte sig (vers 28)

Det tredje problem er, at Paulus i vers 21 opfordrer slaven til at benytte sig af muligheden for at blive fri.

1 Kor 7,24 (og vers 17 og 20) er en befaling, om at man skal leve i overensstemmelse med kaldet til frelse. Ved kaldet sættes de kristne ind i frelsens virkelighed, og den skal de kristne leve i overensstemmelse med. De skal forblive i den frelse, de blev kaldet ind i. Der skal de leve som kristne. Der skal de opfylde Guds bud. Dette formuleres i vers 17 og gentages i vers 20 og 24. Kort sagt: De skal være og leve i den frelse, de blev kaldet til.

Slaveri er ikke Guds ordning. Slaveri er ikke en institution, som Gud accepterer som noget godt og legitimerer som noget, der er efter hans vilje. Så det at bruge forholdet til slaveri som eksempel på, at vi skal gå videre end Bibelen er misvisende. For når vi afviser slaveri som en ond og umenneskelig ordning, går vi ikke imod Bibelen, og vi går ikke længere end Bibelen, for Bibelen sanktionerer ikke slaveri.

Ægteskabet er en skaberordning. Mand og kvinde er skabt til ægteskab. Ægteskabet findes i paradiset (1 Mos 2,24). Slaveri er ikke en skaberordning, og det findes ikke i paradiset. Slaveri er en syndefaldsordning, der opstår på grund af menneskers ondskab.

Mandens hovedfunktion er en skaberordning. Den er baseret på skabelsen af manden (1 Kor 11,8-9 og 1 Tim 2,13). Den er han skabt med og forløst til. Den findes i paradiset. Mandens hovedfunktion består i hans ledelse, og denne hovedfunktion appliceres på ægteskab (Ef 5,22-33) og menighed (1 Kor 14,33-36 og 1 Tim 2,11-15).

Denne forskel mellem på den ene side ægteskab og dets orden og menigheden og dens orden og på den anden side slaveri er også tydelig i de nytestamentlige formaninger vedrørende slaveri, for slaveriet begrundes ikke i forbindelse med disse (se Ef 6,5-9; Kol 3,22-4,1; 1 Tim 6,1-2; Tit 2,9-10 og 1 Pet 2,18). Forskellen er f.eks. markant i Ef 5,22-6,9; for forholdet mellem mand og hustru i ægteskabet begrundes ud fra forholdet mellem Kristus og menighed. Det er en guddommelig orden. Forholdet mellem børn og forældre begrundes ud fra det fjerde bud. Det er en guddommelig orden, men forholdet mellem slave og slaveejers begrundes ikke med, at det er en guddommelig orden.

I NT findes der ikke en opfordring til at afskaffe slaveriet. Afskaffelse af slaveriet er ikke et politisk program. Men der findes to ting vedrørende slaveri. Det ene er formaninger til slaver og slaveejere. Det er situationsbestemte formaninger, der er gyldige, når situationen foreligger. Det andet er, at NT's lære om næstekærlighed, og om at der ikke er forskel på slave eller fri i Kristus (Gal 3,28) og Paulus' formaninger til slaveejeren Filemon (Filem 16) er nogle principper, som med nødvendighed vil ophæve slaveriet blandt kristne. Hvordan kan en elsket broder være ens slave (Filem 16)? Det er umuligt. NT's lære vil underminere slaveriet indefra.